

BISERICA ORTODOXĂ ȘI PRIMII BASARABI

Am simțit nevoia să exprim gândurile ce urmează determinat de cele expuse de apreciatul istoric, Dl. Neagu Djuvara în ultimul timp, spuse îmbrăcate în haina unor adevăruri absolute. Domnia sa, inspirându-se de la unii confrăți mai tineri (Cf. Daniel Barbu, *Pictura murală în Târa Românească în secolul al XIV-lea*, București, 1986, passim; idem, *Sur le double nom du prince Nicolas-Alexandre*, în *Revue roumaine d'histoire*, tom XXV, octombrie-decembrie 1986, pag. 287-300, passim; idem, *Rome, Byzance et les Roumains. Études sur la production politique de la foi au Moyen-Âge*, București, 1998, passim.), a afirmat că primii Basarabi – Totomerius și Basarab I întemeietorul – ar fi de origine etnică cumană și de religie creștină, confesiunea catolică (Cf. Neagu Djuvara, *O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*, București, 1999, pag. 44 și urm.; idem,

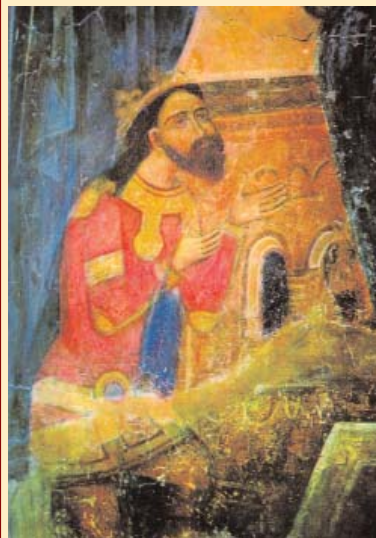
în hrisoavele de la începutul secolului al XIV-lea, provenite de la curtea regilor Ungariei, dinastia d'Anjou, ramura cadetă, venită la Buda din Sicilia, s-au pomenit în mai multe rânduri primii Basarabi. Astfel, în anul 1324, a fost amintit întâia dată într-un document emis din porunca regalității maghiare, numele lui Basarab, fiul lui Totomerius (*Documente privind istoria României*, C, Transilvania, vol. II, veac XIV, pag. 129-130). A doua oară el a apărut în aceeași formă la data de 2 noiembrie 1330: Basarab, filium Totomerii scismaticus...66 Idem, vol. III, veac XIV, pag. 282-283, doc. nr. 116; textul latin la G. Györfy, *Adatok a románok XIII.századi történetéhez és a román állam Kezdetéhez*, în *Történelmi Szemle*, 7 (1964), pag. 5 („Bazarab infidelis Olacus noster”).

Însemnat este că din acest al doilea act se află mai multe informații. Se accentuează că Basarab era voivod, fiul lui Totomerius, nume foarte probabil al personajului respectiv, deoarece în act se folosește, firesc, un genitiv. Analiza atentă a textului de către canonicul orădean J. Karacsonyi, de altfel un erudit și doct genealogist, care a văzut actul original, a permis să se afirme, din nou, că în paleografia hrisoavelor maghiare, scrise în limba latină, în secolele XIII-XIV, se confundă adesea literele T și C. În consecință, numele ar putea fi citit Totomerius sau Tatamerius, fiind similar cu cel al vicecancelarului curții regale, praeposit de Alba-Iulia (El figurează cu numele Tatameri în 1335 (cf. *Documente privitoare la istoria românilor culese de Eudoxiu de Hurmuzaki*, vol. I, 1: 1199-1345, ed. N. Densușianu, București, 1887, pag. 638-639); Thatamerius în 1336 (cf. Hurmuzaki, vol. I, ed. cit., pag. 645-647, doc. no. 515; János Karacsonyi, *Genealogia domnilor valahi, trad. în limba română în Convorbiri literare*, 1910, pag. 1029; Gy. Györfy, *Adatok a románok*, p. 555, nota 103); praepositul apare cu numele Thatamerii în 1342 (idem, pag. 672-673, doc. no. 535; István Vásáry, *Cumans and Tatars: Oriental Military in the Pre-Ottoman Balkans, 1185-1365*, Cambridge University Press, Cambridge, 2005, pag. 152)).

Maria Holban, bună paleografa latină, absolventă a École des Chartes, a afirmat că cele scrise de J. Karacsonyi sunt îndreptățite (Cf. Maria Holban, *Din cronica relațiilor româno-ungare în secolele XIII-XIV*, București, 1981, pag. 104).

Același punct de vedere l-a exprimat, în anul 1964, Gy. Györfy, care și el a văzut actul original. Cu toate că s-a arătat de acord cu posibilitatea de înlocuire a literelor C cu T și citirea numelui în forma Totomerius sau Tatomerius, Gy. Györfy a făcut o amplă digresiune, pe două pagini, asupra cumanelor și a ținut să susțină că numele de Totomerius și de Basarab ar fi de origine cumană, deci și purtătorii lui ar fi cumani (Gy. Györfy, *op. cit.*, loc. cit., pag. 555). Turcologul maghiar L. Rásonyi a îmbrățișat punctul de vedere al lui Györfy, spunând că numele ar deriva din Tok-Temür (Cf. L. Rásonyi, *Contributions à l'histoire des premières cristallisations d'Etat des Roumains. L'origine des Basaraba*, în *Archivum Europae Centro-Orientalis*, t. I, nr. 1-4, Budapest, 1935, pag. 251-253)

- continuare în pagina 3 -
Prof. dr. Radu Ștefan VERGATTI

Thotomerius-Negru Vodă. Un voivod de origine cumană la începuturile Tării Românești. Cum a purces întemeierea primului stat medieval românesc dinaintea de „descălecătoare” și până la așezarea Mitropoliei Ungrovlahiei la Argeș. Noi interpretări, ed. a II-a, revăzută și adăugită, București, 2007, passim.)

Este o teză veche, reactualizată atunci când servește anumite interese politice. Afirm și susțin că este o idee cu rădăcini istorice înfipte, cel puțin, în secolul al XVII-lea, căci de atunci împotriva ei s-a ridicat stolnicul Constantin Cantacuzino (Cf. Radu Ștefan (Ciobanu) Vergatti, *Pe urmele stolnicului Constantin Cantacuzino*, București, 1982, pag. 197 și urm., 240 și urm.; stolnicul s-a opus cu patimă „uniției” cu Roma; în toată corespondența lui l-a numit pe Atanasie Anghel, „Satanache”). El a creat un sistem coerent, peren, documentat, în spirit umanist, care a susținut latinitatea, continuitatea și ortodoxismul românilor (Idem).

În condițiile actuale, sunt obligat să reiau documentele pentru a arăta clar că stolnicul a avut dreptate.

„Nebuneala lumii”

Este și aceasta o expresie, slobozită din mintea cuiva, care a păit-o rău pe lumea asta. Dacă de muste mai scapi lovindu-le cu picul, dacă țânțarii sunt ținuti la distanță de niscaiva stropșeli insecticide, dacă de neisprăviți mai fuși ca să nu te mai găsească, de *limba cleveitoare* n-ai unde fuși, nici când ești viu, nici când ești mort, numai că venitul clevetirii lor nu pătrunde până la oasele din groapă ca să ți le îndoiaie.

Oricât am fi de lepădați de lume și ne-ar încerca ceva evlavie și lepădare de sine, atunci când auzim expresii înmuiate în otrăvurile zdrobitoare de inimi și pace, viața este pusă la încercări de rezistență pentru a învinge valurile care se abat asupra noastră.

Citind în *Urmarea lui Hristos*, Toma al Câmpului (Kempis) ne arată: „Fiul meu, nu te necăji dacă unii gândesc rău despre tine și grăiesc ceea ce nu-ți place să auzi. Tu trebuie să gândești despre tine chiar și mai rău și să crezi că nimeni nu e mai slab decât tine”.

În timp de ispite, când cei de lângă tine sau din stierpea ta nu-ți ținind o mână de lajutor sau un sfat bun, încurajator, atunci trebuie să ne căutăm mai cu atenție pe dinlăuntru: „Dacă trăiești o viață lăuntrică, nu vei cântări mult niște vorbe ce zboară în vânt”, ne spune același Toma al Câmpului.

Pentru a ne ocroti zilele – și așa scurte – este nevoie de mare dibăcie și înțeleaptă atitudine, pentru a ne stăpâni în fața provocărilor. A tăcea în asemenea împrejurări tulburi înseamnă să ai tărie de caracter: „Nu e puțină înțelepciunea să taci la vreme rea și să-ți întorci inima spre Mine și să nu fii tulburat de judecata omenească”.

Iată soluția salvatoare pe care ne-o îmbeie însuși Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, Icare a trecut prin astfel de încercări cu mult înaintea noastră. Toma de Kempis ne-a lăsat peste veacuri revelatoare cuvinte pe care le-a auzit de la Iisus: „Pacea ta să nu atârne de gura oamenilor. Căci, fie că vor tâlmăci bine faptele tale, fie că le vor tâlmăci în rău, tu nu ești, prin aceasta, un alt om. Unde este o adevărată pace și adevărată mărire? Oare nu intru Mine?”

Atunci când Iisus le-a spus ucenicilor Săi: „Pacea Mea las vouă, pacea Mea dau Avouă. Vă dau nu precum o dă lumea. Să nu vi se tulbure inima, nici să nu se înfricoșeze” (Ioan 14, 27), ne-a dat curaj să întâmpinăm cu răbdare orice încercare ne vine de la lume.

Răutatea nu trebuie să trăiască. Dacă unul o sădește, noi, ceilalți să nu o adăpăm cu apa răutății noastre pentru a ne răzbuna. Astfel, într-o vreme oarecare, răutatea unora dintre noi se va potoli. Grijă noastră trebuie să se îndrepte, cu răbdare, nu atât spre cei cuminti și evlavioși, cât spre cei care au handicapul neîmplinirii și al răutății care se afișează cu obstinație prin diferite mijloace, crezându-se că răutatea vindecă pe cel din care izvorăște, ca pucioasa din adâncurile neputinței.

La *nebuneala lumii* stă și răutatea. Smulgând acest cancer din rădăcinile inimii și la sufletului nostru, vom avea pacea cu oamenii și pacea cu Dumnezeu. Aceasta este și condiția de a vedea pe Dumnezeu: „Căutați pacea cu toată lumea și sfințenia fără de care nimeni nu va vedea pe Dumnezeu” (Evrei 12, 14).

Orice durere și amarăciune provocăm, nejustificat, celor din jurul nostru, ne duce în lumea de nebuneală, nestăpânită. Dacă am fi atenți și am avea delicatețe sufletească și bunătațe, altă ar fi fața și viața lumii în care trăim. Cine urăște este ucigaș de oameni, cum auzim cuvântul Domnului Iisus, de atâtea amar de ani.

Pacea și Sfințenia sunt cele două puncte de aur care ne duc în Împărăția luminii dumnezeiești. Să luăm, cu grijă, aminte!

Să alungăm răutatea și pofta de răzbanare și războire!

F. Calin Argeș

Episcop al Argesului și Muscelului

În umbră, în Lege în umbră și în Scriptură (XLVIII) Jertfele Legii Vechi profetesc Jertfa lui Hristos cea mântuitoare

Pentru a ne convinge că Legea a fost dată de Dumnezeu spre a descoperi în chip subtil, de mai înainte, chiar și adevărul că Patima lui Hristos avea să fie mântuitoare, Sfântul Chiril al Alexandriei ne îndeamnă să ne mutăm atenția asupra cărții Levitic, de unde explică parte din simbolistica jertfelor și riturilor Vechiului Testament, dezvăluindu-ne rațiunea subtilă și sensul tainic al acestora.

Jertfa de împăcare. Dacă jertfa va fi jertfă de împăcare, de-o va aduce din vite, fie parte bărbătească, fie femeiască, s-o aducă curată înaintea Domnului. Și să-și pună mâinile, cel o aduce, peste capul darului și să-l junghie înaintea ușilor cortului mărturie. Iar fii lui Aaron, preoții, vor turna sânge peste jertfelnic, împrejurul arderilor de tot. Și să aducă din jertfa mântuirii dar Domnului grăsimia care acoperă pântecele și amândoi rărunchii și grăsimia de

III

Prof. Ana Usca / Pr. Ioan Sorin Usca
Vechiul Testament în tâlcuirea Sfinților Părinți
LEVITICUL

pe ei, cea de pe coapse și seul de pe ficat. Și le vor aduce pe ele fiii lui Aaron, preoții, pe jertfelnic, spre ardere de tot, peste lemnele de pe focul de pe jertfelnic, spre miros de mireasmă plăcută Domnului.

a. Animalul de jertfă

Nu conta de era de parte bărbătească sau de parte femeiască, întrucât litera Legii face referire la Hristos în Care nu mai este parte bărbătească sau femeiască (Galateni 3, 28). Însă trebuia neapărat să fie cu desăvârșire curat de orice pată, fiind chip al neprihănitului Emanuel. Hristos S-a vădit pe Sine Jertfă atotsfântă și fără pată, atât înaintea duhurilor, zicând: Vine stăpânitorul lumii acesteia și nu va afla în Mine nimic (Ioan 14, 30), cât și înaintea oamenilor, când a zis: Cine dintre voi Mă

poate vădi de vreun păcat?

b. Modul sacrificării jertfei

Aceea se junghia înaintea ușilor cortului mărturie, înaintea Domnului, pentru că și moartea Fiului s-a săvârșit înaintea ochilor lui Dumnezeu Tatăl; și Emanuel a murit lărgindu-ne ușile intrării în Sfânta Sfințelor și deschizând ușa Bisericii de sus celor ce cred.

Porunca de a turna sângele la temelia jertfelnicului dă de înțeles că moartea lui Hristos avea să fie sfântă, sufletul Său punându-se pentru Biserica Sa. Jertfelnicul e chipul Bisericii, iar sângele al sufletului.

Predarea sau sfințirea măruntaielor, adică a grăsimii, a ficatului și a rărunchilor, arată că toate ale lui Hristos sunt sfinte. Cei vechi considerau ficatul drept centrul mișcării poftelor sau dorințelor, iar rărunchiul - o părțică a trupului care discerne, care alege, deosebește ceea ce-i de prisos de ceea ce este de folos. Acestea, ficatul și rărunchiul, respectiv pofta și mintea avea să fie sfântă, au fost curățite, sfințite și îndreptate prin Jertfa lui Hristos, încât putem mărturisii cu recunoștința Psalmistului: Înaintea Ta este toată pofta mea (Psalm 37, 9), că Tu ai câștigat rărunchii mei Doamne.

Grăsimia, apărând la animalele viguroase și bine hrănite, e simbolul creșterii, al creșterii în virtutea cea bine plăcută lui Dumnezeu.

Prof. Andrei CĂNUTĂ

Molitifelnicul tâlcuit Taina Sfântului MASLU

Următoarea slujbă pe care o întâlnim în Molitifelnic este **Taina Sfântului MASLU**. Pentru o mai bună înțelegere a acestei slujbe, în cele ce urmează vom face o scurtă prezentare conform învățăturii Catehismului nostru ortodox. Menționăm că Maslul se poate săvârși în biserică, dar și în casa bolnavului pentru care se face slujba. După predania veche a Bisericii, pentru slujba Sfântului Maslu trebuie șapte preoți, închipuind cele șapte daruri ale Duhului, numărate de proorocul Isaia (11, 2-3). Numărul acesta simbolic amintește și unele fapte din Sfânta Scriptură a Legii Vechi, din care se văd mila și îndurarea lui Dumnezeu. Astfel, de șapte ori s-a plecat proorocul Elisei peste un copil mort pe care l-a înviat (IV Regi 4, 34-35). De asemenea, șapte au fost preoții care au sunat din trâmbițe și de șapte ori a fost înconjurată cetatea Ierihonului, când a fost cucerită de izraeliții, la intrarea lor în pământul Făgăduinței (Iosua 6, 13-16); de șapte ori s-a rugat proorocul Ilie pe muntele Carmel, până când Dumnezeu a dat ploaie pământului ars de secetă (III Regi 18, 42-45) - conf. Sf. Simion al Tesalonicului, *Despre Sfântul Maslu*, cap. 283, pag. 183, 184. La nevoie pot sluji însă Sfântul Maslu și mai puțini preoți: trei (pentru numărul Treimii) sau cel puțin doi. În tot cazul, numai un

singur preot nu poate săvârși Sfântul Maslu, căci Sf. Apostol ne spune să chemăm preoții Bisericii. (Iacov 5, 14), iar nu pe un preot. Numai și numai în cazurile excepționale, în caz de război, pe front sau când distanțele sunt foarte mari și nu permit prezența celui de-al doilea slujitor se poate sluji Sfântul Maslu de către un singur preot. În ceea ce privește timpul când se poate face maslul, putem spune că nu sunt zile sau timpuri anumite pentru săvârșirea Sfântului Maslu. Se face oricând e nevoie. În popor se obișnuiește

a se săvârși mai ales în zilele de post, pentru că rugăciunea să fie însoțită și dublată de postire. În Săptămâna Patimilor se obișnuiește Miercuri, Joi și Vineri, dar mai ales în Sfânta și Marea Miercuri, înaintea Ceasurilor, în amintirea Ungerii Mântuitorului cu mir de către femeia cea păcătoasă (Luca 7, 37-38). Atunci se face în biserici Sfântul Maslu de obște, adică pentru mai mulți bolnavi, cu sobor de mulți preoți. Bolnavul pentru care se slujește Sfântul Maslu trebuie mai întâi să se

sponsored, pentru ca să i se dea, prin Sfântul Maslu, curățire sufletească, adică iertarea păcatelor și tămăduirea trupului de boală - **Molitifelnicul, Povățuirea de la începutul slujbei Sfântului Maslu** (Ed. 1984, pag. 114). De remarcă faptul că, întrucât prin Taina Sfântului Maslu se dobândește nu numai tămăduire de bolile trupului, ci și iertarea păcatelor, se poate face maslu nu numai pentru cei bolnavi, ci și pentru cei sănătoși. Slujba Sfântului Maslu are loc înaintea unei mese pe care se pune Sfânta Evanghelie, lumânări (de regulă șapte), un vas cu grâu sau cu făină și unul cu untdelemn, precum și șapte bețisoare de busuioac înfășurate cu vată, cu care preoții vor unge pe bolnav.

Ce trebuie să știm despre untdelemnul de la Sfântul Maslu?

Fiind binecuvântat de preoți cu chemarea lui Dumnezeu, acest untdelemn este sfințit și plin de darul dumnezeiesc al Duhului Sfânt, ca și apa Botezului. El are puterea de a sfinți sufletul și de a tămădui trupul, a izgoni bolile, a vindeca rănilile, a curăți întinăciunea păcatului și a împărtăși mila și îndurarea lui Dumnezeu. De aceea, untdelemnul rămas de la Sfântul Maslu, ca și făina binecuvântată atunci, trebuie păstrate cu cinste în loc ales. El poate fi folosit numai în scopuri curate și evlavioase (a se vedea Sf. Simion al Tesalonicului, *Despre Sf. Maslu*, cap. 2). Se obișnuiește ca din făina și untdelemnul de la Sfântul Maslu să se facă o turtișoară din care se dă bolnavului să mănânce. În unele părți, din această făină se fac prescuri pentru Liturghie. Untdelemnul se poate pune în candelă, fie în casă, fie la biserică.

Pr. Florin IORDACHE

Colegiul de redacție

FONDATOR:
† Prea Sfințitul Episcop CALINIC
al Argesului și Muscelului

Adresa: Strada Tepeș Vodă nr. 17 Tel/fax: 0248/217629
e-mail: argesulortodox@yahoo.com Săptămânal tipărit de cotidianul ARGESUL

Editor:
Preot Daniel Gligore
- consilier cultural
Redactor șef:
Diacon Prof. Cornel Dragoș

Art designer: ing. Bogdan Ciocirfan

Redacția:
preot Napoleon Dabu (secretar de redacție),
preot Florin Iordache,
prof. Gabriel Fîruță,
asist. univ. drd. Gabriela Safta.

Colaboratori:
prof. Alexandru Brichius, Andrei Cănuță,
diacon Roberto-Cristian Vișan, Laurentiu
Dumitru, Roxana Dragoș, Raluca Nicula,
Amalia Cornățeanu, Amalia Constantinescu,
Eduard Tomaziu, Iuliana Popa.

Responsabilitatea fiecărui articol publicat îi revine autorului ISSN: 1583-2643

BISERICA ORTODOXĂ ȘI PRIMII BASARABI

- continuare din pagina 1 -

La rândul său, orientalistul român Aurel Decei a fost de acord cu origina turcică a numelui de Tocomer, probabil venit de la uzi, pecenegi ori cumani. (Aurel Decei, *Relații româno-orientale. Culegere de studii*, București, 1978, pag. 196) El l-a tradus prin „fier tare” (Ibidem.), corectat de Dl. Neagu Djuvara, care l-a considerat „fier călit” (Cf. Neagu Djuvara, *Thocomerius-Negru Vodă*, ed. cit., pag. 113). Aurel Decei și-a continuat considerațiile, afirmând că pe baza unor calcule onomastice nu se pot face aprecieri asupra originii etnice, iar Tocomerius și Basarab sunt net români. (A. Decei, *op. cit.*, pag. 196).

Aceeași apreciere a reluat-o recent și istoricul maghiar de la Cambridge, István Vásáry. El s-a arătat uimit de concluziile la care a ajuns Gy. Györfy. În final, Vásáry a susținut că Tocomerius și Basarab erau români. (Cf. I. Vásáry, *op. cit.*, pag. 152-153.)

A susținut îndreptățit această idee, deoarece în actele maghiare, de obicei se indica și origina etnică. În documentul scris la 26 iunie 1325, în Visegrad, de magistrul Ladislau, preapoștit bisericii Tyltel, secretar al cancelariei regale, în fapt o reclamatie a unui oarecare Pavel, care înștiința că a fost jignit regele, se indica și origina etnică a făptașului: Ștefan, fiul contelui Parabuh cumanel, iar despre Basarab se scria că era voievod, olah și schismatic. (Gy. Györfy, *op. cit.*, loc. cit., pag. 541-542 și urm.).

Atunci când s-a scris despre alți cumani, Ioan, Petru etc., li s-a precizat originea etnică. (Cf. M. Holban, *op. cit.*, pag. 103 și urm.).

În cazul lui Basarab, numele lui a fost pomenit alături de atribute ca „infidelius”, „olahus”, „schismaticus”. Sunt termeni clari. Cel de „infidelius”, de necredincios, se referă la raporturile cu regalitatea maghiară, căreia nu voia să i se supună. (Idem, pag. 90-124; Radu Ștefan Vergatti, *Documente maghiare despre lupta dintre domnul român Basarab I Intemeietorul și regele Ungariei Charles Robert d'Anjou (9 - 12 noiembrie 1330)*, în *Omagiul istoricului Florin Constantiniu*, Focșani, 2003, pag. 22-40).

Cealaltul doi termeni, cel de „olahus” și cel de „schismaticus”, apar în actele timpului când este pomenit numele lui Basarab ca român și ortodox. Atunci când a amintit că în anul 1322 s-a căsătorit fiica lui Basarab I, Theodora, cu țareviciul Ioan Alexandru, cronicarul-împărat Ioan VI Cantacuzino a inserat acest eveniment, privit ca pe o alianță matrimonială între doi monarhi ortodocși (Ioannes Cantacuzinus et Imperatoris, *Historiarum Libri*, IV, Cura L. Schopeni, Bonn, vol. I, 1828, pag. 175.). Aceiași basileu-cronicar, când a scris despre catolici, contele Amedeo VI de Savoia – „contele verde” – a precizat că acesta și oamenii lui erau necredincioși. Nu a fost cazul lui Basarab, socotit drept-credincios. Actul din 1326, scris din porunca regelui Charles Robert pentru curia papală, a fost dovedit de Maria Holban a fi un fals (Cf. M. Holban, *op. cit.*, pag. 103-104). El urmărea să justifice banii trimiși de pontif într-un scop bine precizat: lupta contra țarilor. În realitate, atunci nu s-a dat nicio luptă cu Hoarda de Aur, Hoarda Alabastră etc. Regele a cheltuit banii pentru sine. Venirea misionarilor din ordinul dominicanilor la curtea lui Basarab arată că pontifii erau bine informați asupra realităților de la Dunărea de Jos. Știau că adevăratul stăpân al locului era Basarab, iar integrarea lui în

actele maghiare între dregătorii regelui Charles Robert era o fantezie. (Ibidem)

Regele prezenta un vis, o dorință a lui ca pe o realitate. În fine, Basarab a fost în raporturi de vecinătate cu regalitatea maghiară, o vasalitate de tip planum, care acoperea ca o plasă de păianjen întreaga Europă, dar nu impunea anumite obligații ca relațiile decurse de vasalitatea de tip linium. (Cf. Robert Boutruche, *Seigneurie et féodalité*, t. I, *Le premier âge des liens d'homme à homme*, Paris, 1959, pag. 55 și urm.).

Mai mult, misionarii din ordinul călugărilor cerșetori doreau să-l convingă pe Basarab să aducă lângă el, la Curtea de Argeș, un ierarh de confesiune catolică. Era firesc. În mentalitatea oamenilor din Evul Mediu totdeauna monarhul trebuia să aibă lângă el un ierarh de rang corespunzător. Or, Basarab avea alături de el un ierarh de confesiune ortodoxă care slujea în prima biserică de rit răsăritean, din Curtea de Argeș. Vestigiile ei au fost descoperite cu peste trei decenii în urmă, aflându-se sub actuala Biserică Domnească. (Cf. Nicolae Constantinescu, *Curtea de Argeș, 1200-1400. Asupra începuturilor Țării Românești*, București, 1984, passim.)

De altfel, toate actele referitoare la campania lui Charles Robert din toamna anului 1330, împotriva lui Basarab și lupta de la 9-12 noiembrie 1330, nedrept numită „de la Posada”, alături numelui domnului român, totdeauna, termenii amintiți de „olahus” și „schismaticus”. (Radu Ștefan Vergatti, *Documente maghiare*, loc. cit., pag. 22-40)

Or, dacă se scrie despre el că era „schismatic” și se accentuează această credință, înseamnă că era ortodox, situație recunoscută și de misionarii pontificali. Fiind autocrat, „samodirjeț”, de sine stătător, chiar înainte de anul 1330, el a avut lângă sine un ierarh care slujea în prima biserică ortodoxă de lângă curtea domnească. Nu încapă nicio îndoială că biserica era ortodoxă și servea curții domnești. Tot planul bisericii și vestigiile arheologice o dovedesc. (Cf. N. Constantinescu, *op. cit.*, passim.)

Argumentele Domnului Daniel Barbu pentru a demonstra că Tocomerius, Basarab și fiul acestuia din urmă, Nicolae Alexandru, ar fi fost creștini de confesiune catolică, nu sunt convingătoare. Cf. Daniel Barbu, *Sur le double nom du prince Nicolas-Alexandre*, în *Revue roumaine d'histoire*, tom XXV, octombrie-decembrie 1986, pag. 287-300.

Epistola papală a lui Ioan XXII din Avignon (1316-1339) de la 1 februarie 1327 are caracterul unei circulare adresată de pontif către toți înalții dregători ai regalității maghiar – banul de Severin, voievodul Transilvaniei etc. – între care se înscrie și voievodul transalpin, Basarab (St. Pascu, *Contribuțiuni documentare la istoria românilor în sec. XIII și XIV*, Sibiu, 1944, pag. 21; a se vedea și comentariile lui Ș. Turcuș, *Sfântul Scaun și românii în secolul al XIII-lea*, București, 2001, pag. 284 și urm.). deci cuvintele de la început arată foarte clar că reprezentau numai o formulă de politețe în adresarea către Basarab. Practic, nu au reprezentat niciodată altceva pentru un om care este obișnuit cu literatura epistolară medievală. Celelalte argumente sunt și ele la fel de puțin pledante pentru îmbrățișarea confesiunii catolice de către fiul lui Basarab, Nicolae Alexandru. Acesta, în anul 1345 ar fi preluat un al doilea nume, ceea ce ar demonstra abjurarea de către el a catolicismului și trecerea la ortodoxism. În favoarea tezei sale, D. Barbu aduce și modul în care este reprezentat Nicolae

Alexandru în fresca din Biserica Domnească din Curtea de Argeș: într-o postură umilă față de Sf. Nicolae și Sf. Treime. Preluarea numelui de Nicolae și alăturarea lui celui de Alexandru nu constituie o dovadă a abjurării catolicismului și îmbrățișării ortodoxismului. Preluarea unui nou nume, schimbarea unui nume era o practică obișnuită la domnii Țării Românești: Mircea cel Mare s-a numit inițial Dumitru; Vlad Călugărul, înainte de ocuparea tronului a avut și el numele de Dumitru; Radu Paisie, până la întronare, a purtat numele de Petru; Mircea Ciobanul a fost numit și el Dumitru până în clipa preluării jilțului domnesc etc. Toți au recurs la această schimbare de nume fără a-și abjura credința. Era o practică asemănătoare cu aceea a celor care intrau în viața monahală când adoptau un alt nume.

Mă întreb, oare nu era același obicei și în practica cutumiară a domnilor valahi?

În ceea ce privește reprezentarea lui Nicolae Alexandru în fresca Bisericii Sf. Nicolae ca un personaj umil în fața Sfintei Treimi și a Sf. Nicolae, o găsec absolut firesc. Daniel Barbu, specialist în istoria artelor și Neagu Djuvara, după el, dovedesc a nu cunoaște conținutul erminiiilor bizantine. În toate, personajele principale sunt Sfânta Treime și sfinții, nu domnul care le cere, supus, îndurare căci de la ei obținea miruirea în vederea ocupării tronului.

Nu este o situație care să te ducă cu gândul la o abjurare. Nu este cazul. În acel moment, 1345, Nicolae Alexandru nu era domn, ci, cel mult, asociat la domnie. El era, ca și în trecut, drept-credincios al Bisericii Ortodoxe existente la curtea Țării Românești, fiind probabil la acea dată începută și construcția Bisericii Domnească Mare, cu hramul Sf. Nicolae. Aceasta din urmă a fost justificat apreciată de bizantinistul francez Charles Diehl a fi reprezentat, în secolul al XIV-lea cea mai mare construcție în stil bizantin din Sud-Estul Europei. Nu are importanță dacă la ridicarea ei au lucrat meșteri sărbi, bulgari etc., căci biserica nu a fost niciodată cu un caracter etnic, ci multi-etnic.

Aducerea, în anul 1359, probabil în luna mai, a mitropolitului Hyacinth din Vicina în noul sediu al Mitropoliei din Curtea de Argeș, consfințeste vechea și neîntreruptă legătură a Bisericii Răsăritului cu domnii Țării Românești, cu dinastia Basarabilor. Nimic nu arată a fi fost ei, vreodată, catolici.

Biserica Ortodoxă le-a servit, i-a ajutat, să-și apere pământul și neamul împotriva ofensivei regatelor catolice vecine, Regatul Ungariei și Regatul Poloniei, care sub haina confesiunii își serveau interesele expansioniste.

Existența unor soții de domn, a unor doamne catolice – doamna Clara, doamna „Mara” de Tolmay – nu surprinde prea mult. Ele erau „părți” ale unor contracte matrimoniale cu valoare politică, dar nu mai mult. Nici Biserica Ortodoxă, nici marea boierime nu le-ar fi acceptat să se amestece în treburile statului. Puteau rămâne simple soții. Datorită toleranței românilor, li s-a permis să-și ridice capele, cum a fost Cloașterul de la Câmpulung Muscel, (Alături de această capelă atribuită doamnei Clara, în orașele românești au mai fost ridicate biserici pentru comunitățile catolice; astfel a fost Sf. Iacob din Câmpulung Muscel și Sf. Maria Graziani din Târgoviște) dar dacă judec după dimensiunile lăcașului de cult, văd că numărul catolicilor era redus – câteva zeci, poate o sută de credincioși. Deci, numărul se rezuma strict la suita doamnei. Așadar, pot conchide:

1. Primii Basarabi erau români, nu cumani. Dacă ar fi aparținut ultimei etnii, atunci ar fi putut fi obedienți episcopiei itinerante a Cumaniei, pomenită din 1234 de pontiful Grigore al IX-lea.

2. Totdeauna, domnii Țării Românești au fost creștini de confesiune ortodoxă. A fost o credință și o lege nescrișă, impusă de români tuturor domnilor lor, până la ultimii regi. Să nu se uite, în acest sens, că atât Regele Carol I, cât și nepotul său, Regele Ferdinand I Unificatorul, îngropați în Biserica Mânăstirii Curtii de Argeș, au fost obligați să îmbrățișeze credința în Ortodoxie și să moară slujind-o.

Prof. dr. Radu Ștefan VERGATTI

În atenția profesorilor de Religie din Argeș

Consfătuire la început de an școlar

Sâmbătă, 19 septembrie, vor avea loc consfătuirile profesorilor de Religie la Protoieria Pitești, începând cu ora 9,00.

Inspector de Religie,
Prof. Gheorghe DINCĂ

În incinta Casei de Cultură a Orașului Mioveni,

Lansarea Expoziției Aniversare de 5 ani a Orthphoto

După cinci ani de existență în spațiul virtual, comunitatea Orthphoto organizează în anul 2009 o expoziție fotografică aniversară. Cu această ocazie sunt expuse 300 de fotografii dintre cele mai reușite publicate pe site, fotografiile aparținând unui număr de 170 de autori din 43 de țări de pe 5 continente. Dintre cele peste 100 de țări din lume de unde este accesat site-ul nostru și cele peste 1300 de vizite înregistrate zilnic, România este a doua țară în ceea ce privește audiența acestui serviciu fotografic, după Polonia, țara gazdă a serverului Orthphoto.

Astfel, cu binecuvântarea Prea Sfințitului Calinic, Episcop al Argeșului și Muscelului, Orthphoto și Centrul Cultural Mioveni, împreună cu Primăria Orașului Mioveni vă invită Sâmbătă, 19 Septembrie 2009, începând cu orele 16.00, la lansarea Expoziției Aniversare de 5 ani a Orthphoto, în incinta Casei de Cultură a Orașului Mioveni. Evenimentul va avea invitat pe teologul și scriitorul Laurențiu Dumitru, dar și numeroși invitați din spațiul clerical și cultural.

Expoziția poate fi vizitată până pe 27 septembrie.
După Mioveni, expoziția aniversară Orthphoto va fi expusă și la Iași. Vă așteptăm cu drag!

Ionuț TRANDAFIRESCU

Melos

Preocupările Sfântului Niceta de Remesiana, ale Sfinților Părinți și ale scriitorilor bisericești, privind cântarea bisericească, din epoca stră-română (II)

- continuare din numărul 424 -

Unul din acești străluciți episcopi este și Sfântul Niceta care era nu numai un strălucit cântăreț dar și un metodist desăvârșit în sensul modern al cuvântului care a dat norme clare și precise asupra felului cum trebuie să cânte credincioșii în biserică.

Sfântul Niceta de Remesiana este însă revendicat și de muzicologia românească modernă care îl consideră primul imnolog și imnograf creștin (Vezi Breazul, George, *Istoria muzicii românești*, Tipografia și litografia învățământului, București, 1956, pag. 43-47; 52-54.).

În părțile noastre, cântarea în comun a credincioșilor în biserică a cunoscut vremuri de mare înflorire tot în secolele IV și V datorită unui alt tratat asupra cântării bisericești din acele timpuri scris tot de Sfântul Niceta și intitulat: „De psalmodiae bono” (*Despre folosul cântării*).

Lucrarea aceasta reprezintă pentru cântarea bisericească din primele secole creștine o realizare epocală, și este considerată a fi primul tratat de muzică creștină în afara de cel al Fericitului Augustin care prezintă muzica mai mult ca tehnică compozitională și de interpretare a lucrărilor laice și mai puțin ca îndreptar a executării ei în biserică.

Ideile și temele predilecte ale autorului acestei lucrări sunt de un realism și de o profunzime teologică și artistică demnă de toată admirația noastră acelor de azi.

Reiese din această minunată lucrare dedicată cântării bisericești că aceasta, este o jertfă adusă lui Dumnezeu și trebuie făcută din inimă curată, sinceră și încălzită de focul sacru al lui Dumnezeu evitându-se în acest fel afectările teatrale care îndepărtează pe om de Dumnezeu conducându-i stările afective spre alte orizonturi, de regulă cele artistice.

Dorința fierbinte a autorului acestei lucrări este de a dezvolta gustul și practicarea mijloacelor de curățare și înălțare a sufletului spre Dumnezeu prin priveghere și cântare în comun.

Îată ce ne spune unul din marii teologi ai Bisericii noastre cu privire la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o cântare executată în biserică: „Ne trebuie o anume muzică bisericească și în genere religioasă, care să nu ne transporte cu gândul când o auzim, nici la teatru, nici la circ, nici la sala de dans, nici la turma de oi sau de capre, o muzică sobră, spirituală, creștină, simplă dar sublimă prin spiritualitatea și simplitatea ei, care să ne facă să simțim că suntem în biserică și să trezească în noi dorința de a fi cum ne vrea Biserica” (Vezi Mihălcescu I. Prof. Pr. *Despre muzica bisericească*, Art. în: Glasul Bisericii, seria I, an XLIV, nr. 1. București, 1929, pag. 43; Vezi și Ene Prof. Pr. *Temeiuri biblice și tradiționale, pentru cântarea în comun a credincioșilor*, Art. în: „Studii Teologice”, Nr. 1-2 (ian-febr) seria a II-a, anul VI, 1954, pag. 17-38.).

Atât în psalmi cât și în nenumărate lucruri din Sfânta Scriptură în general, se vorbește despre cântare ca jertfă adusă lui Dumnezeu: „Voi lauda numele Dumnezeului meu cu cântare și-L voi preamări pe El cu laude. Și acestea mai plăcute vor fi Domnului decât vițelul tânăr căruia abia-i răsar coarne și unghii” (Ps. LXVIII, 35-36).

Sfinții Părinți ca Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Grigore de Nazianz, Sfântul Ambrozie, Sfântul Casian, Cassiodor și alții, care au pus accent deosebit pe cântare privind educația moral-religioasă a tinerilor, vorbesc despre curăția inimii și a sufletului și disprețul față de bucuriile simțuale: „Să închinăm urechile la cântecele care pervertes sufletul – scrie Sfântul Vasile cel Mare – căci prin acest fel de muzică sunt născute în general pasiunile servile și josnice.

Să cântăm mai de grabă celălalt fel de muzică ce conduce la bine și de care se servea și David, poetul cântărilor sfinte” (Vezi Sântul Vasile cel Mare. *Cuvântarea către tineri despre citirea cântărilor păgâne*, în: 7 Migne P. G. XXXI, col. 581. CD).

Și atunci ca și acum Sfinții Părinți erau îngrijorați de influențele nefaste ale cântărilor laice asupra multor creștini care cădeau pradă mrejelor seducătoare ale muzicii teatrale și pe care slujitorii ei încercau să o introducă în Biserică, atentând în acest fel, cu voce sau fără voce, la simplitatea, profunzimea și frumusețea cântărilor bisericești tradiționale.

Sfântul Niceta, Fericitul Ieronim, Sfântul Ciprian, Fericitul Augustin, Tertulian, Sfântul Efreim Sirul și alții au intervenit energic pentru a canaliza cântarea bisericească pe adevăratul ei făgaș, muștrând, sfătuind și îndemnând pe credincioșii lor să laude pe Dumnezeu cum se cuvine, adică mai mult cu inima decât cu vocea.

Problema aceasta a contaminării, adică a influenței muzicii laice asupra unora dintre slujitorii Bisericii noastre, este actuală

și azi; de aceea strigătul Părinților și Sfinților din perioada veacurilor creștine trebuie privit cu atenție și respect întrucât melodia este haina de sărbătoare a ideilor religios-morale și dogmatice și aceasta trebuie promovată, nu cea împesăritată cu cântări otrăvitoare de suflet și simțiri.

Menționăm de asemenea că majoritatea Sfinților Părinți consideră că în timpul cântării cel care o execută nu trebuie să arate dispreț față de voce, adică să cânte rău. Îată ce scrie Fericitul Augustin în această problemă: „Cântă lui Dumnezeu dar să nu cânti rău. El nu vrea să-I superi urechile Sale. Cântă bine fratele meu. Tu tremuri atunci când îți se cere să cânti înaintea unui bun muzician, temându-te ca artistul să nu-ți reproșeze lipsa ta de cunoștință; dar dacă tu cânti lui Dumnezeu, trebuie să-I aduci o cântare tot atât de desăvârșită ca să nu displaci unor urechi atât de perfecte” (Vezi Fericitul Augustin Enarratio în: Ps. XXXII, 3 (Cuv. 1,8)).

„Ceii ce vin în biserică spre a cânta, scrie canonistul Nicodim. Milaș-Voicu să nu se folosească nici de strigăte excesive, silind și firea spre răcuire, nici să rostească ceva dintre cele ce nu se potrivesc și nu sunt proprii Bisericii; ci cu luare aminte și cu umilintă să se aducă cântări de laudă Dumnezeului celui ce vede cele ascunse. Căci cuvântul sfânt a învățat pe fiii lui Israel să fie cucernici” (Vezi Milaș Nicodim Dr. Canoanele Bisericii Ortodoxe, Voi. I, part. II., Arad 1931, pag. 452).

O altă caracteristică a cântării bisericești a primelor veacuri creștine după Sfântul Niceta și Sfinții Părinți menționați mai sus, este aceea că ea trebuie să fie comună, omofonă și uniformă.

Având în vedere acest deziderat Sfântul Niceta opta pentru o cântare a tuturor credincioșilor indiferent de sex, vârstă sau condiție socială, care să formeze un tot unitar și armonie plăcută lui Dumnezeu și nu a oamenilor.

Și Sfântul Grigore de Nyssa asemenea celorlalți Sfinți Părinți este pentru o cântare cu caracter de unitate bine ritmată

și în bună armonie cu formația de cor. Îată ce scrie Sfântul Grigore cu prilejul slujbei înmormântării Sfintei Macrina, sora Sfântului Vasile cel Mare: „Atunci când cortegiul se puse în mișcare, toți, de la primul până la ultimul, intonară un cântec religios în genul imnului celor trei copii” (Vezi Sfântul Grigore de Nyssa. *Despre viața Sfintei Macrina, sora Sfântului Vasile cel Mare*, Migne, P.G. XLVI, col. 993. A; citat după Th. Gerald op.cit. pag. 110).

Îată ce spune de asemenea și unul dintre cei mai însemnați liturghisți ai Bisericii noastre despre desăvârșita comuniune a slujitorilor Sfântului Altar cu credincioșii în timpul săvârșirii Sfintei Liturghii, când cântarea bisericească trebuie să fie în armonie perfectă cu sfinții slujitori: „Liturghia credincioșilor a fost întocmită dintru început în vederea participării active a poporului la ea. În cursul ei, rolul liturghisitorilor și al credincioșilor se condiționează reciproc, precum remarcă Sfântul Ioan Gură de Aur însuși, în legătură cu rugăciunea Sfintei Euharistii ... nu numai preotul singur mulțumește, ci și tot poporul. Pentru că numai după ce a primit mai întâi răspunsul lor și numai după ce s-a învoit că „cu vrednicie și dreptate” este să se facă aceasta, atunci începe preotul rugăciunea Euharistică” (Vezi Vintilescu. Petre, Prof. Pr. *Cântarea poporului în biserică în lumina Liturghierului* Art. în: BOR, anul LXIII, nr. 9, 1945, pag. 410-411).

Aproape în unanimitate și în aceiași termeni Sfinții și scriitorii bisericești ca: Clement Alexandrinul, Cassiodor, Diodor de Tars, Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Efreim Sirul, Sfântul Ambrozie, Fericitul Ieronim, Fericitul Augustin, marele Patriarh al Constantinopolului din secolul V, Teodoret al Cirului și alții, converg spre credința fermă că muzica bisericească executată cu dăruire, talent, dragoste și viață curată conduce la blândețe, răbdare, înalță sufletele către Dumnezeu, dă bucurii nebanuite și contribuie direct și nemijlocit la instrucția noastră, potolind în acest fel gândurile furtunoase și tulburătoare, aducând odihnă și pacea mult visată, de toți creștinii.

Îată ce ne spune în acest sens, Teodoret episcopul Cirului în a sa *Istorie Bisericească*: „Tot așa, când Armonios al lui Bardanes a compus odată niște cântări în care amesteca necredința cu dulceața melodiei și-i încânta pe cei ce le ascultau, vându-i spre pierzanie, Efreim a luat de la aceste cântări armonia melodiei și a insuflat credința cea adevărată, oferind celor ce-l ascultau o doctorie foarte plăcută și totodată folositoare sufletelor noastre” (Vezi Teodoret episcopul Cirului. *Istoria Bisericească*, traducere de Pr. Prof. Vasile Sibiescu. Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1995, pag. 194).

Ajunghând la finalul acestei scurte prezentări a preocupărilor Sfântului Niceta de Remesiana și a altor Sfinți Părinți și scriitorii bisericești din perioada primelor veacuri creștine privind cântarea bisericească tradițională a Bisericii Ortodoxe, se cuvine a concluziona următoarele:

1) Sfântul Niceta de Remesiana a fost unul dintre cei mai mari apărători ai credinței ortodoxe împotriva marilor erezii și superstițiilor păgâne care o atacau constant și cu exacerbată virulență.

2) Prin lucrările sale catehetice, dogmatice și muzicale făcea legătura între patristica Orientală și cea Occidentală sprijinindu-se în argumentarea sa pe Sfânta Tradiție, autoritatea Sfinților Părinți și a Sinodului întâi ecumenic.

3) Cântarea în comun a credincioșilor trebuie să izvorască din inimă curată, să nu degenereze în exhibiții teatrale, ci să exprime adevăratul duh creștin al sufletelor credincioșilor Bisericii noastre. „Cântarea în comun - scrie Nicolae Lungu - are menirea să creeze acel fluid nevăzut” (Vezi Lungu Nicolae Conf. *Cântarea în comun a poporului în Biserică*, art. în: „Studii Teologice”, seria II, nr. 1-2 (ian-feb), anul III, 1951, pag. 28) care unește pe credincioși cu legătura dragostei și a sfințeniei dumnezeiești, pentru că după Sfântul Niceta și ceilalți Sfinți Părinți menționați, când se cântă toți să cânte și când este rugăciune toți să se roage, pentru că nu numai preotul trebuie să mulțumească lui Dumnezeu pentru binefacerile date ci întreg poporul participant la slujbele ce se oficiază în biserică, în dumnică și sărbători.

4) Valoarea și actualitatea ideilor Sfântului Niceta și a celorlalți Sfinți Părinți din perioada pe care o prezentăm a preocupat îndeaproape conducerea superioară a Bisericii noastre privind cântarea bisericească întrucât prin hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din 5 octombrie 1950 îndatoririle clerului și ale cântăreților sunt de a învăța pe credincioși cântările Sfințelor Slujbe și în mod special cântările Sfintei și dumnezeiești Liturghii.

Această hotărâre a fost luată potrivit practicii Bisericii noastre de a cânta în comun în spiritul celor două lucrări ale Sfântului Niceta „Te Deum Laudamus” și „De psalmodiae bono” și al întregii literaturi patristice a primelor veacuri creștine.

Cântarea în biserică - scrie din nou Nicolae Lungu - executată la fel de toți credincioșii din cele patru unghieri ale țării va întări sentimentul apartenenței, ținând strâns uniți pe credincioși în jurul aceleiași biserici, cu aceleași forme de cult” (Vezi Lungu, Nicolae. Conf. *Problema transcrierii și uniformizării cântărilor psaltice în Biserica noastră*, art. în: „Studii Teologice”, seria II, anul VIII, nr. 3-4 (martie-aprilie) 1956, pag. 249).

În concluzie, preocupările Sfântului Niceta și ale celorlalți Sfinți Părinți și scriitorii bisericești din epoca străromână privind rolul cântărilor bisericești în viața creștinilor din toate timpurile și locurile, sunt mereu actuale și azi în viața liturgică-muzicală a credincioșilor Bisericii noastre Ortodoxe.

Pr. Prof. Univ. Dr. Marin VELEA

CAMPANIA „DIN TEMNIȚE SPRE SINAXARE”

Prohodit în detenție de fiul său
Părintele Ioan Băldescu-Popescu
(†24 septembrie 1952)

Devenirea întru Hristos

-în Mihăieștii de Sus (județul Olt) la 17 iulie 1886 se naște într-o familie de slujitori Ioan Băldescu, ducând mai departe tradiția sacerdotală a înaintașilor;

-după ce urmează cursurile școlii primare în Mihăiești, apoi în Socetu (Teleorman) între 1893 și 1897, se înscrie la Seminarile Teologice din Curtea de Argeș (1898) și din București (1900), absolvind în 1906;

-în intervalul 1907-1914 este student al Facultății de Teologie din Capitală, unde va fi declarat licențiat;

-urmărit ca „instigator” după Răscoala din 1907, se mută în comuna teleormăneană Seaca, unde își va întemeia o familie cu opt copii. Pe seama săracii parohii, de vreo 260 de gospodării, unde niciun preot nu rezistase mai mult de doi ani, va fi hirotonit la 15 decembrie 1908. La Seaca își va dovedi râvna duhovnicească, construind o biserică nouă și o casă parohială (cu 7 camere), în același timp contribuind substanțial la ridicarea a două localuri de școală și a unui dispensar medical;

-sensibil la suferințele țăranilor, se angajează în lupta cu verșii arendași și cu proprietarul Blanc, avându-i ca buni aliați pe Iorga și pe Tache Protopopescu. Reușește ca moșia disputată să fie luată de Casa Rurală, obținând și un islaz, rămas ca bun al satului. Oamenii locului îl iubeau, dar îl apreciau și superiorii;

-între 1919 și 1933 se îngrijește de îndrumarea activității pastoral-misionare în calitate de protoiereu al Teleormanului. La porunca patriarhului Miron Cristea, în 1928 ocupă postul de paroh la monumentală biserică „Sfântul Haralambie” din Turnu Măgurele, pe

care a restaurat-o între 1935 și 1936 cu „ajutoare aduse de la județ, oraș și popor”;

-între 1933 și 1937 a fost senator de Teleorman, din partea Partidului Național Liberal. În această calitate a intervenit insistent la Ministrul Finanțelor pentru plata salariilor clerului și a propus ca din arenzile pământurilor bisericesti să se dea fonduri protopopilor sau altor preoți, pentru a face colportaj cu cărți bisericesti;

-în perioada 1932-1944 a fost ales membru al Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Bucureștilor, aducând în discuție soluții eficiente pentru relansarea activității anticeatere, mai ales prin susținerea revistei „Adevărul creștin” din fondurile eparhiale ale terenurilor aflate în exploatare;

-după instalarea pești comuniste, era văzut

ca un potențial „dușman al poporului”. Va fi ridicat de organele Securității împreună cu fiul său, părintele Emil Băldescu, în seara zilei de 15 august 1952. Ajung la Colonia de muncă Coasta Galeș via lagărul Ghencea;

-suferind de multă vreme, inima părintelui Ioan Băldescu nu a mai făcut față eforturilor exagerate la care a fost supus. Miercuri, 24 septembrie 1952, mărturisitorul din Teleorman pleca la Marea Întâlnire cu Cel căruia îi slujise cu credință.

Mărturia fiului împreună pătimitor

Calvarul detenției va fi rememorat cu lacrimi de părintele Emil în lucrarea „Noi, familia de preoți Băldescu” apud „Martiri pentru Hristos, din România, în perioada regimului comunist” Ed. IBMBOR, București, 2007, pag. 82-84:

„Trăznitul avea să cadă în ziua Sfintei Marii-mari. Abia ajuns acasă a fost arestat tata. În aceeași noapte, și eu. Nu eram o excepție, fiindcă în același timp au avut loc masive arestări în întreaga țară. Îmbarcați noaptea în două camioane pline cu tot ce avea mai bun în materie de spiritualitate orașul Turnu Măgurele, sub paza securiștilor, am ajuns spre zori în lagărul de la Ghencea, cu cătușele la mâini și lanțuri la picioare. Șirul umilimțelor va continua și, pentru mulți dintre noi, se va încheia cu moartea. (...)

La începutul lui septembrie tata s-a îmbolnăvit. Suferea mai de mult de o boală de inimă, dar acum se accentuase. Respira din ce în ce mai greu. Din infirmeria lagărului n-a ieșit într-o stare sanitară mai bună. Abia trecuse de vârsta de 66 ani și nu mi-aș fi închipuit că viața lui își începuse... număratoarea inversă. (...)

Pe 19 septembrie, lotul destinat să ia drumul Canalului, vreo 400 de oameni, am fost urcați în camioane și duși pe o linie dosnică din gara București-Triaj. Am fost imbarcați în câteva dube de cale ferată. Îngheșuală era de nedescris. Îl țineam în brațe pe tata, încercând să-l aduc în apropierea unei fereștrici zăbrelete pe unde mai venea puțin aer. Între picioarele noastre, culcat, era protoiereul din Alexandria, preotul Serculescu, bolnav și el. Ca să nu-l strivim, stăteam într-un picior. (...)

A doua zi, duminică, am început convoada prin colonie. Era răgazul nostru de „aclimatizare” cu noua pușcărie. Necazul meu era că fusesem separat de tata. El era într-o brigadă, eu în alta. În seara de 23 septembrie am depistat unde era părintele meu. Cu greu m-am strecurat în baraca lui. A fost ultima noastră convorbire. Bietul de el încerca să mă consoleze, zicându-mi că e foarte fericit că eu, unul din copiii lui, îmbrăcasem haina preotescă și făcându-mă să-i promit că n-o să-mi trădez niciodată misiunea. (...)

Și a venit ziua următoare, miercuri 24 septembrie. Întors de la lucru, pe la ora 24, am aflat că tata murise. Greu de descris cum am petrecut noaptea. Când s-a luminat și s-a dat deșteptarea, am alergat la infirmerie. Consenmul era ca nimeni să nu-l mai vadă, dar am dat peste un planton de omenie, Tocaliuc, un bucovinean, care mi-a îngăduit să-l văd. Era aruncat într-o cabină de WC nefolosită, destinată infirmeriei. Chircit acolo, l-am regăsit în antierul său preotesc, haina în care fusese arestat și de care nu se mai despărțise. Atunci am aflat și cum a murit: împingând la roabă, o roabă grea, de metal, pe un rambleu de cale ferată, la mare înălțime. A căzut ca fulgerat. Inima lui generoasă n-a mai rezistat!”

R.D.

Explicarea Dumnezeieștii Liturghii

**Experiențe din viețile sfinților, preoților, monahilor și credincioșilor (XXXII)
„Sfârșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace și răspuns bun la înfricoșătoarea Judecată a lui Hristos să cerem!”**

Când aud cuvintele **Sfârșit creștinesc...**, multi creștini din biserică își fac semnul crucii arătând cât de important este sfârșitul pentru mântuirea lor. Amintirea morții este folosită de omul lui Iar Sfânta Scriptură, ne îndeamnă: „Aminteste-ți de cele din urmă ale tale și în veci nu vei greși!” Cuvintele acestea le învață cu sfințenie și Sfântul Antonie cel Mare.

Amintirea morții este medicamentul mântuirii. Dacă creștinul se gândește de dimineață până seara că poate muri astăzi sau la noapte, în somn, cu siguranță nu va mai păcătuți, cel puțin cu voie. Ziua va trece pentru el cu bunătațe, răbdare, fapte bune, post și rugăciune, trudă cinstită și continuă, de orice fel.

Sfântul Ioan Scărarul ne spune: „Precum pâinea este mai necesară decât oricare alt aliment, la fel și amintirea morții mai utilă decât orice altă lucrare duhovnicească”.

Împăratul Filip al Macedoniei își amintea și el de moarte; poruncise unui soldat ca dimineață, la prânz și seara, înainte de masă să vină înaintea lui și să-i spună: „Filipe, nu uita că vei muri!” Oare noi creștinii de astăzi, de ce nu ne aducem aminte de moarte, când știm atât de sigur că într-o zi vom muri?

Părintele Arsenie, după ce a adormit ucenicului lui, părintele Nicolae, n-a rămas singur. Mulți monahi au alergat la el și au încercat să-i urmeze în nevoițe. Acesta, când vedea că frații nu pot rezista în fața asprimii nevoițelor ascetice, le

spunea următoarele:

- Copiii mei iubiți, de ce vă tulburați? Dacă sunteți mănușiți că vă nevoiți mult, atunci să stea fieceare în chilia lui, cu rugăciune multă și liniște. Numai să nu lăsați canonul și slujba de la biserică. Privegheți și căutați întotdeauna învățăturile despre Dumnezeu, moarte și judecată, rai și iad, și rugăciunea neîncetată a minții. Luptați-vă cu toate puterile voastre să vă curățați și să nu primiți în nici un moment îndemnul diavolului. Mărturisiiți-vă curat toate gândurile, nu le ascundeți, ca să nu vă prindă diavolul. Civintele, gândurile, amintirile și faptele voastre toate trebuie să însemne ascultare sfântă față de voia lui Dumnezeu. Să păstrați permanent amintirea morții, pentru că mergem prin mijlocul a multe curse. Și acela care va muri în fieceare zi din voia lui, va avea sfârșit creștinesc și va trăi în veci. Acestea și multe alte învățături folositează-le-a spus celor care stăteau lângă el.

La 4 iulie 1845 Avva Arsenie s-a hotărât să meargă în Marea Lavră, de sărbătoarea Sfântului Antonie cel Mare. După ce a terminat Liturghia de dimineață, a ținut drumul din jurul Athonului și a ajuns la Lavră, cu puțin înainte de priveghere. Că a ținut slujba, 16 ore, a stat în picioare, cu laure aminte. La încheiere, n-a mers la trapeză, ci a luat doar puțină pâine și a apucat drumul de întoarcere, iar la vremea Pavcermei era din nou în chilia lui. Toți s-au mirat de aceasta, căci unui tânăr îi trebuiau pentru acest drum trei zile, iar acest bătrân, în vârstă de optzeci de ani, cu picioarele bolnave, după 16 ore de priveghere, a făcut drumul

într-o jumătate de zi. Mai târziu, l-au întrebat:

- Avva, cum ai putut să te întorci așa de repede, după o noapte de priveghere și pe un drum atât de greu, cu poteci stâncoase și abrupte?

„Înno-se-voe ca ale vulturului tinereții tale”, le-a răspuns acela, n-am făcut-o cu puterea mea, ci cu ajutorul lui Dumnezeu.

La începutul anului 1846, se părea că părintelui Arsenie i se apropie sfârșitul. Starea picioarelor lui, s-a înrăutățit așa de mult, încât nu mai putea nici să lucreze, nici să meargă. Slujba, însă, în Postul Mare, de patru ori pe săptămână, duminică, miercuri, vineri și sâmbăta, dar cu mare osteneală. În sâmbăta a cincea din Post, s-a răspândit vestea în tot Sfântul Munte ca Avva Arsenie este pe moarte. Duminică dimineață, pe 24 martie, s-au adunat toți fiii duhovnicești ca să primească binecuvântarea lui. L-au întrebat:

- Este adevărat, părinte, că nu te temi de paharul morții? Nu te înfricoșezi și nu tremuri pentru răspunsul pe care trebuie să-l dai la dreapta Judecată? Ești de treizeci de ani duhovnic! Nu te temi?

Bătrânul, i-a privit cu chip vesel și le-a zis: - Frică și cutremur nu simt, ci o bucurie fără margini care a umplut inima mea și nădăjduiesc că Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, după mîle Sale, nu mă va lăsa, chiar dacă n-am făcut bine. Cu ce aș putea să mă laud, decât cu slăbiciunile mele? Din voința mea, n-am făcut nici un lucru bun. Și ceea ce am făcut a fost doar cu ajutorul și din voia Lui. Merg, deci, spre răsăritul

zilei celei veșnice și bucuria mea este mare. Port în mine pacea, iar odihna și desfătarea divină domnesc peste toate mădularele mele. Aștept să vină, peste puțin timp îngerii mei...

Oare câți dintre preoții duhovnici de astăzi ar putea să spună cu îndrăzneală aceste cuvinte?

După aceea i-a rugat pe toți, unul câte unul, să vină la el, să primească iertare și i-a binecuvântat, dând fiecearuia în parte sfaturi despre cum să viețuiască. Apoi le-a cerut să plece. El, a ridicat de trei ori mâinile către cer, rugându-se fără să se înțeleagă cuvintele. Locul a strălucit, iar părinții au îngenucheat și s-au închinat, privindu-l cu teamă... O mireasmă dulce s-a răspândit peste tot. Bătrânul și-a coborât mâinile și-a făcut cruce și apoi le-a pus pe piept. În jur, se așternuse o liniște neobișnuită, o pace inexplicabilă. Monahii s-au apropiat și au văzut că fata bătrânului Arsenie strălucea. Sufletul lui sfânt se dăruise Domnului pe care-L iubise de mic copil și de dragul Căruia își uscasc trupul.

Acesta a fost „sfârșitul creștinesc” al vieții unui atlet al credinței „fără durere, neînfruntat, în pace”. La fel să fie și al nostru.

Acesta este moartea oamenilor sfinți. În contrast cu moartea sfinților, sfârșitul lui Iuda n-a fost fără durere, neînfruntat, în pace. Și cu toate că s-a învrednicit să fie ucenic al lui Hristos, să asculte învățătura Lui înaltă, să vadă minunile Lui, să aibă dovezi despre dumnezeirea Lui, l-a învins patima iubirii de arginți, L-a trădat pe Domnul și învățătorul Său, și „ducându-se, s-a spânzurat”, și „căzând cu capul înainte, a crăpat pe la mijloc și i s-au vărsat toate măruntaiele”.

Protopreșbiter Stefanos ANAGNOSTOPOULOS, Explicarea Dumnezeieștii Liturghii cu ajutorul unor evenimente și a unor experiențe din viețile sfinților, preoților, monahilor și credincioșilor, Editura Bizantină, București, 2005, pag. 270-275.

Firească și patimă

Ca și făptură a „mâinilor” lui Dumnezeu, omul poartă în sine pecetea dumnezeirii, chipul Logosului, pe care are misiunea de a-l aduce la asemănarea posibilă prin har. Creația cea din urmă este realizată în mod distinct de restul făpturii, printr-o lucrare atentă a lui Dumnezeu și o grijă deosebită, căci omul este plasmuit nu prin „să fie”, ci prin „să facem”, care implică o conlucrare în comuniunea iubirii la care cel purtător de chip se face părtaş.

Deși reînnoit în fire în mod obiectiv, prin coborârea Fiului lui Dumnezeu în trup, omul trebuie să aducă datul obiectiv la propria subiectivitate, printr-o permanentă străduință. Căderea își păstrează în om urmele, care se constituie ca dificultăți în sporirea duhovnicească și care pot fi baza unor noi căderi.

Întors spre cele de jos și primindu-le în sens pătimăș, omul se imprimă de egoism, și din persoană devine individ, adică din a fi spre comuniune trece la a fi pentru el însuși. Patima, ignorarea prezenței Celui omniprezent, deteriorează legătura omului cu semenii, ridică între el și ceilalți un zid. Firele nevăzute ale naturii sunt subțiate prin viclesug, prin gânduri potrivnice, prin nearătarea sinelui, prin teamă. În toate patimile se trădează însă o căutare nepotrivită a lui Dumnezeu, tot ceea ce e relativ fiind absolutizat dintr-o dorire înconștientă a Absolutului. Negăsind împlinirea în cele ce sunt prin fire mai prejos decât el și, separându-se de ceilalți, deși rămâne în preajma lor, omul se vede pe sine aruncat într-o existență nefericită. Contrari nouă înșine și unii altora, cădem permanent cu sufletele și cu trupurile, iar unitatea naturii noastre se reduce și mai mult. Despre modul ființei noastre, părintele Dumitru Stăniloae vorbește într-un chip profund și genial: „S-ar putea concretiza continuitatea naturii

îndepărtare de Dumnezeu, ci și de oameni. A voi și a lucra spre întărirea firelor nevăzute, spre o unitate tot mai mare în ființa umană, este o înaintare spre asemănarea cu unitatea Ființei dumnezeiești.

Rămânând la lucrurile finite, omul nu găsește mulțumire. Doar activând potențele chipului în mod drept, devine posibilă scoaterea lui din bezna. Închiderea în limitele naturii sale particulare, ca individ, înseamnă sărăcirea de conținut, de ființă. Aceasta este o cădere și orice cădere tinde spre neant. Este o înlocuire subtilă de către om a lui Dumnezeu cu propriul eu. Iar acest fapt, în loc să ajungă după cum se urmărește, prilej de deplină bucurie a posesiunii și al mulțumirii de sine, devine cauză a unei neînțelese nefericiri, ce goleşte existența de sens: „Lupta împotriva propriilor înfristări este atât de grea fiindcă există un fond de tristețe în noi, independent de determinatele exterioare ale tristeților. Pe acestea le poți învinge; dar e imposibil să învingi un fond ascuns și intim, sursa originară a nesfârșitelor înfristări. În acest fond de tristețe nu pot vedea altceva decât tristețea de a fi, care este adevărata tristețe metafizică” (Emil Cioran, „Cartea amăgiriilor”).

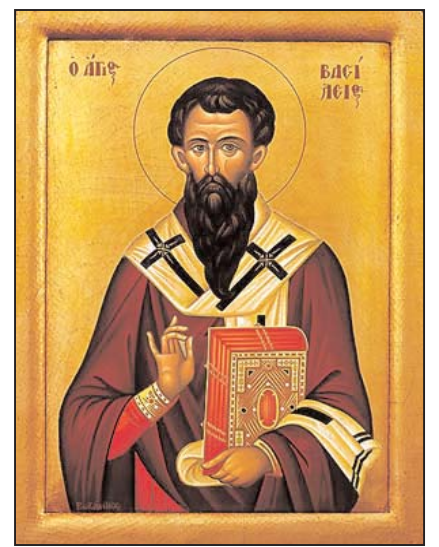
Este tristețea omului căzut, aflat în continuă cădere, întors dinspre Cel Ce este, înspre sine ca centru existențial. În afara legăturii cu Persoana eternă, omul nu poate opri procesul de corupere care duce la moarte. Cunoașterea caracterului transparent al creației și al persoanei proprii, care deschide sensurile infinite, se îngreunează enorm. Pornirea întortocheată a firii care și-a pierdut tendința simplă, devine patimă. Iar patima este iraționalitate, amăgire, întunecare a cunoașterii. Ea îngustează subiectul și îi sărăcește pe ceilalți. Cele firești devin cu ușurință patimi când se pierde din vedere

chemarea reală a omului. Despre afecte, părintele Dumitru Stăniloae scrie astfel: „Din trăsături animalice, ele devin trăsături diabolice, prin elementul spiritual care le colorează” („Ascetica și mistica”). Astfel că omul pătimăș nu se apropie de animal, ci de demon, coborând spre nimic și coborându-i și pe alții prin legătura ființei. Afectele sunt imprimate de spirit, care le îndreaptă spre îndumnezeire sau spre împătămire. Omul împătimit nu caută la rațiunile lucrurilor sau la legăturile dintre ele; nu privește nici măcar lucrul în integritatea lui unitară; el își limitează interesul la aspectul care provoacă plăcere. Astfel se produce o fărâmițare a lumii în multiple aspecte distincte, iar simțirea se face responsabilă de dezorganizarea lumii. Omul se împrăștie în afară, așezându-se în preajma lucrurilor mutilate, iar acest fapt are ca punct de plecare împrăștierea minții care pierde Unitatea. „Dar ațintirea aceasta exclusivă și pătimășă într-un moment dat asupra unui aspect izolat al lumii face ca toată ființa omului să se concentreze asupra lui, în lăcomia de a-l gusta; astfel și firea întreagă a omului trece, din clipă în clipă, prin pasiuni alternative: de la mânie, la înfristare; de la scârba de oameni, la căutarea avidă a societății lor, neputându-și ține într-un echilibru și într-o moderație diferitele porniri. Dar aceasta este o sfășiere a firii” („Ascetica și mistica”). Dezechilibrul produs de patimi aduce după sine o permanentă stare de nefericire, de neînțelegere a lumii și a propriei vieți, aduce o dezbinare în sine a omului, o silă de viață.

„Și când descoperi un farmec minim lucrurilor de aici, atunci Dumnezeu pare o rugină care le „mănâncă” sau o igrasie a firii sau un putregai în interiorul stâncilor” (Emil Cioran, „Lacrimi și sfintii”). Punându-se pe sine în locul lui Dumnezeu, omul absorbit de lume se încurcă de orice gând la Cel pentru Care ar trebui să se sărăcească pe sine de conținut, de posesiuni. Individul simte că Dumnezeu și patima se resping, și crede că problema e Dumnezeu. Acoperindu-și conștiința, slujind cu spiritul materiei, el nu înțelege că lumea nu e scop în sine și că în Dumnezeu se regăsesc toate în adevărul lor. Împătămirea e o slăbiciune care ne lipsește de suprafața lumii exterioare. Înlocuirea rațiunilor obiective cu rațiuni pătimășe împiedică dezvoltarea întregului prin punerea generalului în slujba particularului. Totul slujește patimii, totul se reduce la subiectivitate, lumea devine utilizabilă exclusiv trupește. Însă „subiectivitatea cea mai adevărată este cea mai conformă cu „obiectivitatea” adevărului” (Dumitru Stăniloae, „Ascetica și mistica”).

Fără raportarea permanentă la un dincolo, existența nu-și descoperă rostul, adevărul rămâne închis în pării instabile, oferind o imagine pociată despre realitate.

Iluliana Gabriela POPA

Relația dintre rațiune și credință în teologia Sfântului Vasile Cel Mare

OMILIA 22 CĂTRE TINERI

Autoritatea Sfântului Vasile în recomandările făcute celor tineri

Atitudinea și gândirea Sfântului Vasile cel Mare față de relația culturii profane cu învățătura creștină reprezintă temeuri semnificative în conturarea unei poziții echilibrate și înțelepte în această problematică deosebit de complexă. În acest domeniu, Sfântul Vasile cel Mare s-a remarcat prin poziția sa de mijloc, evitând pozițiile extreme și reducionistas. El depășește atitudinea unor autori creștini care polarizau într-o manieră categorică relația dintre creștinism și cultura profană, opunându-le categoric. Totodată, Sfântul Vasile cel Mare nu încearcă nici o formulă de acomodare sau justificare a Revelației prin învățătura exclusiv omenească.

În contextul actual al unei societăți dominată de puterea informației, structurarea unei relații oneste între învățătura creștină și cultură, între teologie și știință reprezintă o exigență importantă a cercetării teologice. Astfel teologia răspunde unei nevoi concrete, unor frământări efective ale lumii contemporane. Evitarea unor confuzii și a unor tendințe sincretiste în relația dintre teologie și cultură, prin cultivarea unei conștiințe a dialogului structurat cu discernământ, reprezintă un răspuns echilibrat și constructiv în această problematică.

În acest sens, poziția Sfântului Vasile cel Mare cuprinde repere semnificative și de mare actualitate, inclusiv pentru lumea contemporană. Autoritatea Sfântului Vasile în recomandările făcute celor tineri este dată de instruirea sa de excepție în cultura profană dublată și transfigurată de experiența sa duhovnicească și eclesială. Sfântul Vasile cel Mare nu recomandă sfaturi gratuite, detașate de experiența sa de viață. Puterea și revelația atitudinii exprimate de marele sfânt capadocian provin din asumarea cu maturitate a încercărilor vieții.

În începutul *Omiliei către tineri*, Sfântul Vasile cel Mare subliniază că viața și experiența trăite de el îl legitimează în ceea ce recomandă. El afirmă: „Vârsta pe care o am, multele încercări prin care am trecut și participarea din destul și la bucuriile și la neplăcerile vieții, dascăli în multe privințe, m-au făcut să am experiența lucrurilor omenești, așa că sînt în stare să arăt și celor care acum își încep viața care-i cea mai bună cale” (Sfântul Vasile cel Mare, *Omilia XXII-a către tineri*, în colecția *Părinți și Scriitori Bisericești* 17, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986, pag. 568).

- va urma -

Drd. Stelian GOMBOȘ

umane, subzistentă concret în multe ipostasuri, ca un fir pe care apar unul după altul, ipostasurile ca diverse noduri. Între ele nu e un gol total, ci o subțiere a naturii care apare în ele îngroșată, sau în actualizarea tuturor virtualităților ei. Fără continuitatea dintre persoanele umane, prin firul subțiat al naturii, nu s-ar putea înțelege și nici menține diversele ei concretizări în persoane. Dar nu se poate spune că există întâi firul și apoi apar nodurile. Sau că firul subțiat dintre ele nu le aparține lor în comun. Nu se poate spune nici că nodurile produc firul dintre ele. Ci și firul și nodurile, sau unele dintre nodurile ei, există simultan. Prin fir comunică nodurile și se aduc unele pe altele la existență. Ele își pot deveni tot mai interioare unul altuia. Într-un fel, fiecare ipostas uman poartă toată natura, realizată în nodurile ipostatice și în firul ce le unește. Nu se poate vorbi de indivizi umani în sensul propriu, ca concretizări cu totul izolate ale naturii umane. Fiecare ipostas e legat de celelalte în mod ontologic și aceasta se manifestă în necesitatea lor de a fi în relație. Prin aceasta ele au caracter de persoane și adevărata lor dezvoltare constă în dezvoltarea lor ca persoane, prin comunicarea tot mai strânsă între ele.(...) Prin firul mai subțiat al naturii umane, care leagă persoanele, are loc o mișcare continuă de la una la alta, o străbateră și o primire a uneia în alta, fără ca să înceteze a se menține distincte prin menținerea acestei punți între ele.(...) De la fiecare persoană duc fire la toate persoanele, care pot fi actualizate sau nu în relații directe. Fiecare persoană e centrul unor raze nesfârșite asemenea unei stele; sau persoanele sunt legate prin razele lor ca într-o uriașă plasă de ochiuri” („Teologia Dogmatică Ortodoxă”).

Obiectele interpusse între persoane slăbesc legătura firii, de aceea orientarea pătimășă spre materie nu este numai o

**Administrație
bisericească**

Ghid practic pentru examenul de capacitate preotească (VIII)

- continuare din numărul trecut -

**Tema a 13-a:
Instanțele și procedura de judecată în Biserica Ortodoxă Română.**

Răspuns:

A. În Regulamentul de procedură al instanțelor disciplinare și de judecată ale Bisericii Ortodoxe Române, art. 49-53:

Art. 49 - Organele îndreptățite a aplica pedepsele sunt: Chiriarhul și Consistoriile de judecată.

Art. 50 - Chiriarhul, pe baza unei anchete regulamentare, sau a unui raport sau referat al organelor administrative în subordine, are dreptul să aplice direct și țară drept de recurs din partea celui sancționat, următoarele pedepse disciplinare, prevăzute în art. 4 din Regulament:

- a. Avertismentul și dojana arhierescă;
- b. Pierderea oficiului de paroh;
- c. Opriră de a săvârși anumite lucrări sfinte, până la 90 zile într-un an;
- d. Opriră totală de la săvârșirea lucrărilor sfinte, până la 30 zile într-un an;
- e. Canonisirea la o Sfântă Mănăstire sau la Catedrală, până la 30 zile într-un an.

Art. 51 - Toate celelalte pedepse se aplică de Consistorii, în condițiile prevăzute în Regulamentul de procedură ai instanțelor disciplinare și de judecată ale Bisericii Ortodoxe Române.

Când pedepsele sunt aplicate direct de Chiriarh, acestea rămân definitive îndată după pronunțarea lor, rară nici un drept de recurs.

Art. 52 - Oricare pedeapsă rămasă definitivă, va fi trecut în foaia calificativă, fișa personală a celui pedepsit.

Art. 53 - Organele disciplinare și de judecată pentru clericii de mir, preoți, diaconi și cântăreți, în chestiunile administrative și bisericești sunt:

- a. Consistoriul Disciplinar Protopopesic;
- b. Consistoriul Eparhial. Organele de recurs sunt:
 - A. Sinodul Mitropolitan, pentru cazurile de depunere din treaptă;

B. În Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, art. 14 lit. p)-q), 113 lit. f)-h), 148-160:

Art. 14 - Atribuțiile Sfântului Sinod sunt:

- p) hotărăște, cu o majoritate de două treimi din totalul membrilor săi, cu privire la:
 - trimiterea în judecată canonică a aceluia dintre membrii săi care sunt învinuiți de abateri de la învățătura și disciplina Bisericii;
 - q) aprobă sau respinge, în principiu, recursurile clericilor în materie de caterisire și se pronunță asupra cererilor de iertare ale acestora, cu avizul prealabil al chiriarhului locului.

Art. 113 - Pe lângă atribuțiile enumerate mai sus, Sinodul mitropolitan are și următoarele atribuții:

f) primește și examinează recursurile clericilor depuși din treapta preoției de către un consistoriu eparhial din cuprinsul mitropoliei;

g) admite sau respinge, în principiu, cererile de recurs, pe baza referatului și propunerilor motivate canonic și juridic ale consilierului administrativ-bisericesc de la centrul mitropolitan;

h) în caz de admitere, în principiu, a recursului, trimite cauza pentru judecare în fond Consistoriului mitropolitan.

Art. 148 - (1) Instanțele disciplinare și de judecată bisericească pentru clericii de mir, preoți și diaconi în funcțiune și pensionari, precum și pentru cântăreți, în probleme doctrinare, morale, canonice și disciplinare sunt:

- A. De judecare în fond:
 - a) Consistoriul disciplinar protopopesic;
 - b) Consistoriul eparhial.

B. De judecare în recurs: Consistoriul mitropolitan, pentru cererile de recurs admise, în principiu, de Sinodul mitropolitan și de Sfântul Sinod.

(2) Organismele care se pronunță asupra admisibilității cererilor de recurs sunt:

a) Sinodul mitropolitan, care poate admite sau respinge, în principiu, recursurile pentru cazurile de depunere din treaptă, pronunțate de un consistoriu eparhial;

b) Sfântul Sinod, care admite sau respinge, în principiu, recursurile pentru cazurile de caterisire, pronunțate de un consistoriu eparhial.

Art. 149 - (1) Pe lângă fiecare protopopiat funcționează Consistoriul disciplinar protopopesic.

(2) Consistoriul disciplinar protopopesic are un presedinte cleric și 3 membri, dintre care 2 membri clerici, numiți pe termen de 4 ani, de către chiriarh, dintre preoții din protopopiat, doctori, absolvenți de masterat sau licențiați în teologie, care au cel puțin gradul II și cunoștințe canonice, precum și un membru din rândurile cântăreților bisericești.

(3) Când se judecă numai cazuri ale preoților, reprezentantul cântăret nu participă.

Art. 150 - (1) Consistoriul disciplinar protopopesic funcționează ca instanță disciplinară și de judecată pentru cântăreții bisericești și ca organism de împăcare pentru neînțelegerile ivite în rândul personalului bisericesc, precum și între parohieni și preot.

(2) Dacă părțile nu s-au declarat împăcate prin hotărârea dată de Consistoriul disciplinar protopopesic, cazul se transferă, în ultimă instanță, la Consistoriul eparhial.

(3) Hotărârile Consistoriului disciplinar protopopesic privind

cântăreții bisericești sunt definitive, după aprobarea lor de către chiriarh și nu pot fi atacate în recurs la Consistoriul eparhial, cu excepția celor care prevăd pedeapsa desțuturii acestora.

Art. 151 - (1) Consistoriul eparhial funcționează la fiecare episcopie și arhiepiscopie și este format din 3 membri titulari și 2 membri supleanți. Membrii Consistoriului eparhial sunt preoți cu cel puțin gradul II, doctori, absolvenți de masterat sau licențiați în teologie, cu cunoștințe canonice și juridice.

(2) Membrii Consistoriului eparhial se aleg, la propunerea chiriarhului, de către Adunarea eparhială, pe termen de 4 ani.

(3) Presedintele Consistoriului eparhial se numește de către Chiriarh dintre membrii titulari ai acestuia.

(4) Consistoriul are un grefier numit de chiriarh, la propunerea presedintelui.

(5) La fiecare eparhie funcționează Consistoriul monahal eparhial, compus din 3-5 membri numiți de chiriarh, pentru judecarea cazurilor personalului monahal, primite de la chiriarh sau de la consiliile de judecată ale mănăstirilor, cu aprobarea chiriarhului.

Art. 152 - Hotărârile Consistoriului eparhial aprobate de către chiriarh devin definitive și executorii.

Art. 153 - (1) Pe lângă fiecare mitropolie funcționează Consistoriul mitropolitan ca instanță de judecare a recursurilor admise, în principiu, de Sinodul mitropolitan sau de Sfântul Sinod.

(2) Consistoriul mitropolitan se compune din 3-5 membri titulari și 2 supleanți, preoți numiți de mitropolit dintre preoții desemnați de adunările eparhiale ale eparhiilor sufragane, alții decât cei desemnați în consistoriile eparhiale, cu îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 151 alin. (1) din prezentul statut.

(3) Presedintele Consistoriului mitropolitan este numit de mitropolit dintre membrii acestuia, grefierul fiind desemnat tot de mitropolit dintre clericii din administrația eparhiei de scaun a acestuia.

(4) Consistoriul mitropolitan dă hotărâri definitive și executorii, prin aprobarea lor de către mitropolitul locului.

Art. 154 - (1) Sinodul mitropolitan, ca organism care se pronunță asupra admisibilității cererilor de recurs, deliberază sub președinția mitropolitului locului.

(2) Sinodul mitropolitan primește și examinează recursurile clericilor depuși din treapta preoției de către un consistoriu eparhial din cadrul mitropoliei. Recursurile admise, în principiu, de Sinodul mitropolitan sunt trimise Consistoriului mitropolitan spre judecare asupra fondului, iar sentința se aprobă de către mitropolit.

**Rubrica susținută de
Preot Dan-Florin OBROCEA,
Consilier Administrativ Bisericesc**

Calendarul evenimentelor istorico-religioase

17 - 23 septembrie

17 septembrie

1823 - A încetat din viață Gheorghe Lazăr, cărturar iluminist, fondatorul învățământului în limba națională în Țara Românească.

1881 - S-a născut George Bacovia, pe numele său adevărat George Vasiliu, scriitor român format la școala simbolismului literar francez. Este autorul unor volume de versuri și proză scrise în baza unei tehnici unice în literatura română, cu vădite influențe din marii lirici moderni francezi pe care-i admira, recunoscut drept cel mai important poet simbolist român.

1919 - S-a înființat, la Cluj, Conservatorul de muzică și artă dramatică, al cărui prim director a fost George Dima.

1935 - România a fost admisă ca membru permanent în Consiliul Ligii Națiunilor.

18 septembrie

1739 - Oltenia a fost reincorporată Țării Românești, prin pacea de la Belgrad.

1883 - S-a inaugurat, la București, „Expoziția cooperativelor din țară”, exclusiv cu produse meșteșugărești autohtone.

1909 - A murit Grigore Tocilescu, istoric, arheolog, preocupat de studiul civilizațiilor preromane de pe teritoriul României, și folclorist, membru al Academiei Române.

1914 - S-a semnat o Convenție ruso-română, prin care, în schimbul neutralității prietenoase a României, Rusia a recunoscut drepturile acesteia asupra teritoriilor locuite de români și aflate sub stăpânire habsburgică.

19 septembrie

1895 - A fost inaugurat podul de la Cernavodă, la acea dată cel mai lung din Europa, construit de Anghel Saligey.

1909 - A murit Nicolae Hurmuzaki, om politic român, membru de onoare al Academiei Române (n. 1826).

1924 - Inginerul român Aurel Persu obține, în Germania, un brevet de invenție pentru „automobil aerodinamic corect”. Automobilul construit în țară de Aurel Persu avea caroseria de forma unei picături de apă în cădere. Rotile erau amplasate în interiorul caroseriei, iar puntea din spate nu avea diferențial. Mașina se află expusă la Muzeul tehnicii D. Leonida din București.

20 septembrie

1459 - Prima mențiune documentară a cetății Bucureștilor, într-un hrisov al lui Vlad Tepeș, redactat în slavonă - limba oficială de cancelarie a Țării Românești.

1702 - A fost inaugurat Palatul de la Mogoșoaia, așa cum stă scris pe pisania din foisorul de pe latura de răsărit a palatului.

1866 - S-a născut, la Hordou, comitatul Bistrita-Năsăud, George Coșbuc, poet român.

1974 - Se inaugurează drumul național Transfăgărășan, magistrala cu o lungime de peste 90 de km, situată la cea mai înaltă altitudine (2040 m) - față de alte drumuri ce străbat Carpații.

21 septembrie

1926 - Primul ministru Alexandru Averescu are o audiență la Papa Pius al XI-lea.

1939 - A avut loc asasinarea de către legionari a prim-ministrului României, Armand Călinescu. Armand Călinescu avea 46 de ani în momentul în care a fost ucis. Politicianul român a fost unul dintre liderii Partidului Național Țărănesc și, în timpul dictaturii caroliste, a ocupat funcția de premier din martie 1939. A fost un susținător al politicii tradiționaliste, precum și adversar consecvent al Germaniei naziste.

1988 - Înființarea parohiei ortodoxe românești „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din Boro, un oraș din centrul Suediei.

22 septembrie

1326 - Cea mai veche mențiune de înobilare a unui cneaz român de către regele Ungariei.

1873 - S-a născut Dimitrie Pompeiu, matematician român.

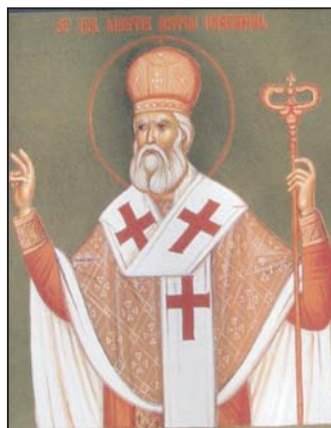
1928 - România a ratificat Convenția sanitară internațională de la Paris, încheiată la data de 21 iunie 1926.

1942 - Mareșalul Ion Antonescu a fost investit cu puteri excepționale.

23 septembrie

1386 - A început domnia lui Mircea cel Bătrân în Țara Românească.

1716 - A trecut la viața veșnică Sfântul Martir Antîm Ivoireanul, mitropolit al Țării Românești, cărturar, traducător și tipograf, întemeietorul

tipografiilor de la Snagov și Râmnic. Lucrarea sa „Didahiile” marchează începuturile oratoriei la români.

1768 - S-a stins din viață, în exil la Roma, Ioan Inocențiu Micu (Klein), episcop al Bisericii Unite din Transilvania (1729-1744), cărturar iluminist, luptător pentru drepturile populației române din Transilvania.

1923 - A fost adoptată Legea pentru organizarea învățământului silvic, cu trei grade: inferior, mediu și superior.

Prof. Gabriel FIRUȚĂ

13 septembrie 2009

Ridicarea la rangul de Arhiepiscopie a Episcopiei Romanului

La Catedrala episcopală din Roman a avut loc duminică, 13 septembrie 2009, ridicarea la rangul de Arhiepiscopie a Episcopiei Romanului, cu titulatura de Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, informează cotidianul *Ziarul Lumina* al Patriarhiei Române.

Služba Sfintei Liturghii a fost săvârșită pe un podium special amenajat lângă vechea biserică voievodală închinată Sfintei Cuvioase Parascheva, începând cu ora 9:00, de Preafericitul Părinte Daniel, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Arhiepiscopul Iașilor și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Înaltpreasfințitul Petru, Mitropolitul Basarabiei, Înaltpreasfințitul Mitropolit Nifon al Arhiepiscopiei Târgovistei și Exarh Patriarhal, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Ioan al Episcopiei Covasnei și Harghitei, Preasfințitul Epifanie, Episcop al Buzăului și Vrancei, Preasfințitul Calinic, Episcop al Argeșului și Muscelului, Preasfințitul Corneliu, Episcopul Hușilor, Preasfințitul Ambrozie, Episcopul Giurgului, Preasfințitul Visarion, Episcopul Tulcii, Preasfințitul Calinic Botoșăneanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, Preasfințitul Andrei Făgărășanul, Episcop-Vicar al Episcopiei Sibului, Preasfințitul Gurie Gorjeanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Craiovei, și de Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, înconjurați de un numeros sobor de preoți și diaconi. La slujba Sfintei Liturghii au mai participat peste 300 de preoți din cele cinci protopopiate ale Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. Răspunsurile la strană au fost date de Corul „Ierotheos” al preoților Protopopiatului Onești.

La finalul slujbei, Preafericitul Părinte Daniel a explicat faptul că ceremonia de ridicare în rang de Arhiepiscopie a Episcopiei Romanului presupune ridicarea în rangul de Arhiepiscop a Preasfințitului Episcop Eftimie și cea de Episcop-Vicar a Preasfințitului Ioachim Băcăuanul. „Acest moment solemn este rezultatul hotărârii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, care la propunerea noastră, în consultare cu Sinodul Permanent, a aprobat ca venerabila și vrednică Episcopie a Romanului să devină Arhiepiscopie, cu titulatura Arhiepiscopia Romanului și Bacăului”, a spus Preafericirea Sa.

A urmat citirea Tomosului patriarhal de către Înaltpreasfințitul Mitropolit Teofan, prin care au fost amintite motivele care au stat la baza deciziei ca Episcopia Romanului să devină Arhiepiscopie Romanului și Bacăului. „Cunoscând rolul pe care l-a avut în istoria Bisericii noastre Episcopia Romanului, cu o existență neîntreruptă de 601 ani, înființată în vremea domnitorului Alexandru cel Bun al Moldovei și pomenită în documente din secolul al XV-lea ca Mitropolia Țării de Jos, Mitropolia din Târgu Roman ori Arhiepiscopia din Țara de Jos, eparhie la care au păstorit vrednici ierarhi, unii dintre ei cu

importante contribuții la promovarea culturii, spiritualității și vieții bisericești moldave, între care amintim pe viitorii mitropoliți ai Moldovei: Teotist, care l-a uns ca Domn al Moldovei pe Sfântul Voievod Ștefan cel Mare, Anastasie Cricma, Sfântul Ierarh Dosoftei și Veniamin Costache, străluciți

cărturari, precum și pe episcopii: Evloghie, care a întâmpinat moaștele Sfintei Parascheva la intrarea în țară (1641) și a participat la Sinodul de la Iași (1642), Macarie Cronicarul, Melchisedec Ștefănescu, ilustru cărturar și fervent susținător al recunoașterii autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române (1885), și Teodosie Atanasiu, provenit din ținuturile Bacăului; ținând seama că la Roman au păstorit ierarhi care, pentru sfințenia vieții lor au fost canonizați de Sfântul nostru Sinod; în lumina rânduielilor canonice și pe temeiul statornicirilor bisericești înscrise în art. 7 alin. (3) din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, care prevede că: „episcopii vechi pot deveni arhiepiscopii, pe baza unei motivații temeinice” „în consultare cu Sinodul Permanent, în calitate de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, am propus Sfântului Sinod ridicarea la rangul de Arhiepiscopie a șase episcopii cu continuitate istorică seculară, între care și Episcopia Romanului. (...) Privind cu îndreptățire la temeinicia propunerilor Noastre făcute în consultare cu Sinodul Permanent, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prin Hotărârea nr. 3.621 din 19 iunie 2009, a aprobat următoarele: înălțarea Episcopiei Romanului la rangul de Arhiepiscopie, schimbarea titulaturii acesteia în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului și înscrierea acesteia în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române cu titlul Arhiepiscopie

Romanului și Bacăului.

În temeiul prevederilor Can. 12 al Sinodului IV Ecumenic și ale art. 7 alin. (2) din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române potrivit căroră „Titulatura mitropoliților, arhiepiscopilor și episcopilor este cea a eparhiei pe care o păstoresc”, prin aceeași hotărâre, Sfântul Sinod a aprobat conferirea rangului de Arhiepiscop Preasfințitului Părinte Eftimie, care va purta titulatura Înaltpreasfințitul Părinte Eftimie, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului, iar în conformitate cu prevederile art. 88 lit. k) din același Statut, Sfântul Sinod a aprobat ca Preasfințitul Arhiereu-Vicar Ioachim Băcăuanul să fie înălțat la rangul de episcop-vicar, urmând a purta titulatura Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului”.

Apoi, Patriarhul României a înmănat însemnele de episcop-vicar Preasfințitului Ioachim Băcăuanul: mantia de arhiereu, crucea pectorală, engolpionul și cărja arhierească. Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, de acum Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a adresat un cuvânt în care a mulțumit pentru prezența la acest eveniment solemn Patriarhului României, celorlalți arhierei prezenți, domnului Traian Băsescu, președintele României, preoților și credincioșilor, făcând în același timp o cronologie a evenimentelor istorice care au marcat Episcopia Romanului până în prezent. „De acum putem să spunem că Romanul este istoria și tradiția acestei eparhii, iar Bacăul împlinirea și prelungirea ei. Țara de Jos de altădată, cu Bacăul, centru social-politic, și Romanul, centru spiritual și cultural al străvechii teritorii române, se reactivează și se regăsesc împreună în lucrarea lor de peste veacuri. Cele două ținuturi care și-au conjugat destinele și aspirațiile o vor face pe deplin și de acum înainte”, a spus Episcopul-Vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

Întâistătorul Bisericii noastre le-a urât Înaltpreasfințitului Eftimie, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului, și Preasfințitului Ioachim Băcăuanul „ani mulți cu sănătate, ferice, ajutor de la Dumnezeu în lucrarea sfântă, pastorală a acestei Arhiepiscopii”. Preasfințitul Ioachim Băcăuanul a oferit Părintelui Patriarh din partea Centrului Eparhial o reproducere murală a icoanei Sfintei Cuvioase Parascheva, pictată în Catedrala episcopală din Roman.

Soborul de ierarhi s-a îndreptat apoi spre Resedința episcopală unde Preafericitul Părinte Daniel i-a înmănat Preasfințitului Eftimie, care din motive de sănătate nu a putut participa la ceremonie, însemnele episcopale: mantia de arhiepiscop, crucea pectorală, engolpionul și cărja arhierească.

www.basilica.ro

„CENTRUL DE PELERINAJE SF. FILOTEIA” AL EPISCOPIEI ARGEȘULUI ȘI MUSCELULUI

Preot responsabil: Vuțan Ciprian Constantin;
Str. George Ștefănescu, nr. 1B, cart. Găvana, Loc. Pitești, Jud. Argeș;
Tel. 0722.35.35.11 și 0740.073.778; Fax 0348.80.92.64;
E-mail: pr_cipriantvut@yaho.com; www.eparhiaargesului.ro

PROCLAMAREA SOLEMNĂ A CANONIZĂRII SFÂNTULUI VOIEVOD NEAGOE BASARAB LA CURTEA DE ARGEȘ

(26 SEPTEMBRIE 2009)

ORA: **13,00** Întâlnire în fața Bisericii Sfântul Pantelimon și plecare spre Curtea de Argeș unde la ora **16,00 va avea loc Proclamarea Canonizării Sfântului Iachint**, primul Mitropolit al Țării Românești, după care se va pleca în procesiune solemnă împreună cu **Prea Fericitul Părinte DANIEL, Patriarhul**

Bisericii Ortodoxe Române, către Catedrala Episcopală unde va avea loc **Proclamarea Canonizării Sfântului Voievod Neagoe Basarab și ridicarea Episcopiei Argeșului și Muscelului la rang de Arhiepiscopie.**

Preț: 12 RON/ persoană